

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Nr.10
OKT.
1973

35 danske kz-fanger fra Esterwegwn har været på pilgrimsfærd til Emslandet. Vi ser her rådhuset i Meppen, en by på 20.000 indbyggere, hovedbyen i Emsområdet ved den hollandske grænse. Rådhuset er opført i 1408. Danskerne kårte på pilgrimsfærd 1400 km

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HOJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, 8700 Horsens.

Henvendelse ang. feriehemmet på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men i øvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øget aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. – Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var blevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande – og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand.: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Borgergade 23B, 8700 Horsens.
Tlf. (05) 62 39 91

Næstformand.: General Fl. B. Larsen, Kongstedgård, 4293 Dianalund
Tlf. (03) 560207

Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10,
1169 København K. Tlf. (01) 11 65 55.

Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109,
2400 København NV. Tlf. skolen 10 54 21, privat 10 41 28.

Politiassistent S. Julsgaard Larsen, Boeslundevej 1, 2700 København, Brønshøj
Tlf. (01) 71 72 72.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skræddermester Jacob Brandt,
Ornevej 63,
2400 København NV. Tlf. (01) 34 95 60

Afdelingschef, civilingeniør
Mogens Dyre, Gildbækhus,
6430 Gildbro pr. Nordborg
Tlf. (044) 5 12 32

Overpostbud E. Holger Grome,
Tårnby Torv 24, 2770 Kastrup
Tlf. (01) 50 33 86

Alberti Hansen, Arildsgård 41,
2700 Kbh. Brønshøj. Tlf. Bella 3162

Bankprokurist Olav Holst, Bengtssvej 6
2900 Hellerup. Tlf. HE 7780

Rektor Paul Holt, Præstevangsvej 35,
8210 Århus V. Tlf. (06) 15 48 05

Direktør G. Jespersen,
Herning Klædefabrik, 7400 Herning
Tlf. (07) 12 11 84

Oberst K. Kjeldsen, Røllosvej 3,
5200 Odense V. Tlf. (09) 12 66 03

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, 8000 Århus C
Tlf. (06) 27 04 28

Arkitekt Ove Chr. Lembcke,
Brødregade 19, 8900 Randers.
Tlf. (06) 42 51 30

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, 8000 Århus C.
Tlf. (06) 13 57 23

Førstelærer P. E. Mahler, Ebberupvej
5631 Ebberup. Tlf. (09) 74 12 15

Kontorchef O. Olesen, Leonorasvej 8,
9000 Hasseris, Ålborg. Tlf. (08) 18 04 51

Provst Poul Riis,
Herrestræde 1, 4200 Slagelse.
Tlf. (03) 52 05 33

Fhv. justitsminister Knud Thestrup
Rosenvængets alle 10, 2100 Kbh. Ø
Tlf. Øbro 4172.

Bladet »PIGTRÅD«

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonnement benyttes girokonto nr. 780.

ANNONCER:

Ekspedition, abonnements- og annonce-afdeling: Grenågade 14, 2100 København Ø. TRiA 888 (kontortid 10–12, lørdag lukket).

Ved indbetaling for annoncer benyttes girokonto nr. 5 55 38.

Eventuelle fejl i besørgelsen af bladet rettes lettets og hurtigst ved henvendelse til udleveringspostkontoret.

REDAKTION:

Ansvarshavende redaktør:
skoleinspektør Johs. Fosmark,
Frederiksborgvej 109,
2400 København NV.
Skolen: 10 54 21. Privat 10 41 28.

TRYK:

Thyholm Bogtryk
& Offset

7790 Hvidbjerg/Thy

INDHOLD

Da Sønderjylland blev Nordens grænseland	163
Pilgrimsfærd til Emskanal	169
Gestapofangerne. Stigende medlemstal	171
Foredrag om Theresienstadt	171
Vellykket landsmøde hos De erhvervshæmmede	173
Danmarks sal i Paris	179
Dagbogsblade	180
Runde dage	180

Da Sønderjylland blev Nordens grænseland.

Samtale med Peter Marcussen, der i Danmarks skæbnetime samlede sønderjysk og dansk ungdom om de nor-

diske korsbannere til fælles kamp mod nazismens løgnfyldte propaganda.

P. Marcussen

Under rubrikken RUNDE DAGE kunne man i Pigtråd for september måned læse, at Peter Marcussen, »Egholt« V. Broby, 4180 Sorø fylder 75 år den 17. december.

For at vi ikke skal komme i den situation, at vi «hinker bagefter», vil vi allerede nu dvæle ved navnet og ved begivenheden, og vi gør det, fordi Peter Marcussen fortjener blomster på den runde dag, og fordi han huskes alt for lidt.

Peter Marcussen er født i Øvre Lerte i Sommersted sogn, et stykke syd for den grænse, der fra 1864 til 1920 skildte Nordslesvig fra kongeriget.

Han oplevede den smerte som dansksindet sønderjyde at blive indkaldt til den prøjsiske hær under første verdenskrig. Da han kom hjem fra krigen, var han blot 20 år. I genfor-

eningsåret tog han lærereksamen fra Jelling Seminarium.

Forstander var her H. Skat-Rørdam, og han lærte at sætte stor pris på den flittige og målbevidste unge lærer, og da Skat-Rørdam i 1920 blev leder af statsseminariet i Haderslev, blev Marcussen ansat som lærer ved øvelsesskolen.

I 1933 overgik han til lederstillingen af Det unge Grænseværn, ofte blot kaldet D.U.G. Der fulgte nogle år som forstander for ungdomsskolen i Gråsten, og han var viceskoleinspektør ved kommuneskolen i Karlslunde, indtil han trak sig tilbage fra skolearbejdet.

Æresbolig ved Susåen.

Peter Marcussen bor nu på Egholt ved Sorø. Det er en æresbolig, der er stillet til rådighed af Egholtfonden, grundlagt af Oluf Larsen Odd, som havde virket her. Han var tillidsmand indenfor Det unge Grænseværn. Han døde i 1966 og havde forinden udtalt ønsket om, at Marcussen blev den første, der rykkede ind på Egholt.

Det har passet Marcussen godt, og det forstår man meget vel, for her er særdeles smukt - have og skov og udsigt ud over Suså-dalen. Her er fred, og her er ro.

Hertil kan føjes, at Sorø amt havde en af de største tillidsmandskredse i landet indenfor det nordiske grænsearbejde, så Marcussen kan med rette føle, at han er omgivet af venner.

Vidunderligt at komme i arbejde.

Jeg forsøgte at starte vor samtale med den første verdenskrig, men Marcussen ville meget hellere hoppe lige

ind i en beskrivelse af den tilværelse, der fulgte efter.

- Efter hjemkomsten i 1918 styrtede vi os ind i arbejdet med at dygtiggøre os til skolens tjeneste, fortæller han.

Det var et slid af den anden verden, men hvor var det vidunderligt. Krigen blev for en tid blæst ud af vor hukommelse. Men af og til dukkede oplevelserne f.eks. fra Flandern op i en som et tågetæppe.

Det varede helt til 1928, da Remarque udsendte sin bog: Intet nyt fra Vestfronten. Den bragte mig ud af tågetæppet.

En voldsom uro i sindet.

Men jeg følte en voldsom uro i sindet, for siden 31. juli 1932 følte jeg mig overbevist om, at nazismen ville få magten i Tyskland.

Jeg følte mig især foruroliget over nazismens fanatisme - en fanatisme, der hensynsløst ville trampe alt andet ned -, og at den forskruede teori om nazismen som en «nordische Weltanschauung» ville kunne bruges som et farligt infiltrationsmiddel.

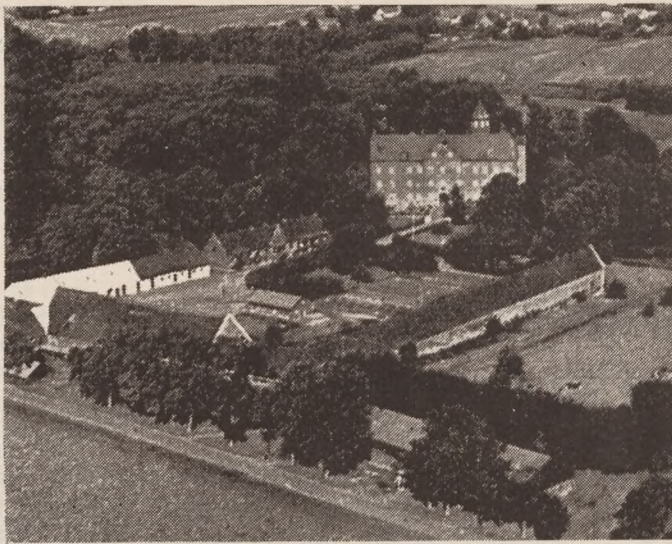
Stort set var ungdommen i Nordslesvig dog tavs endnu.

Et afgørende år.

Da kom året 1933. Det blev et afgørende år for den dansksindede ungdom. Den tyske borgmester i Eckernførde, dr. Siewers udtalte sine iskolde ord om Nordslesvigs genindlemmelse i det tyske rige, og nazipræsten pastor Pepperkorn hamrede løs på samme emne og med samme tendens. Fra Gråsten lød røsterne fra den tyske nazidrylæge Jens Møller. Det er ham, der er blevet særlig kendt for råbet: Wir wollen heim ins Reich (vi vil hjem til riget), og hvad de ikke kunne finde på, kunne den tysknazistiske ophidsede Wilhelm Deiga-gräber formulere: Danmark er et lille land.

Det er uhyre afhængigt af det store Tyskland, og denne afhængighed agter vi grænsetyskere at udnytte med ethvert til rådighed stående middel.

PENSION.

Refugium i rekreative omgivelser. Efter ønske fremviser søstrene såvel moderne som antik kunst.

Der drives en forretning, særlig beregnet for turister. Slotskirken er indrettet i en gammel bygning fra 1326, som er fredet i klasse A.

Selskaber til spisning og kaffe modtages på bestilling.

Cistercienser Klosteret

Sostrup Slot Gjerril

TLF. (06)384111

8500 Grenå

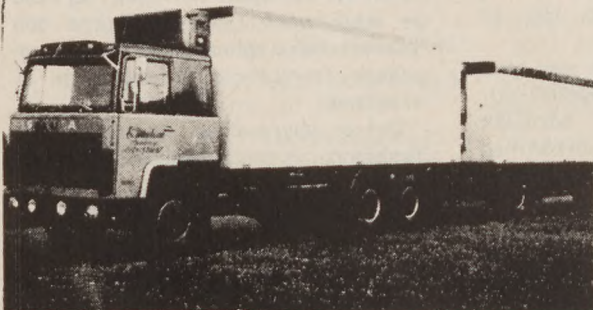
Kvalitetsstøbegods til maskinfabrikker

De Forenede Jernstøberier A/S

3300 Frederiksværk
Telefon (03) 12 22 11

Erik Madsens

VOGNMANDSFORRETNING

Køre med frisk kød fra sydvestjysk Andelslagteri i Esbjerg. Bliver udbragt med kølevogn om natten.

Også køletransport til England.

6 kølevogne fra 5 - 25 ton

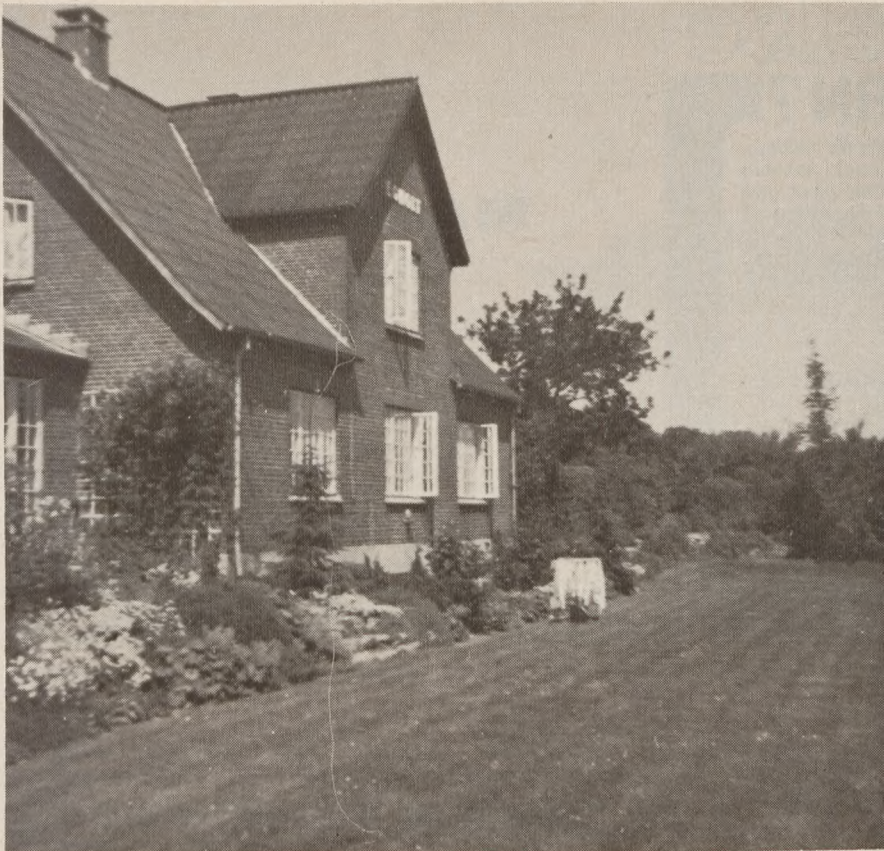
To åbne fra 5 - 25 ton. Al transport til hele Danmark.

v/ Erik Madsens Vognmandsforretning

Stenderup 6630

Rødning

Tlf. - 04 - 84 61 87

Egeholt-fondens æresbolig.

NAZISMEN SKABTE EN NY SITUATION .

- Var det nødvendigt med en ny organisation?

- Nazismen og dens propagande skabte en ny situation, og et forsvar heroverfor i traditionel national forstand alene var ikke tilstrækkeligt. Det var stadig nødvendigt, og vi støttede derfor de gamle nationale foreninger.

Vort oplysningsarbejde om de nazistiske hensigter overfor Danmark og vor rationelt betonedede appel om ved aktivt arbejde eller støtte at være med til at dæmpe op herfor tiltalte mange unge og bragte os i kontakt med vide kredse, som hidtil ikke havde taget del i egentligt nationalt arbejde.

Vor organisation byggede på et landsomfattende net af tillidsmænd, som for øvrigt senere under besættelsen i stort tal var at finde i modstandsbevægelsen. Disse godt og vel 2000 tillidsmænd har ved deres uselviske og ofte slidsomme arbejde skabt DUG og givet det den fremgang og indflydelse, det opnåede.

I samtalens løb kom jeg til at nævne vandrehjemmene. Marcussen rettede mig ikke, men han forsatte med at fortælle om lejrskolehjemmene. Han næv-

nede Rudbøl, St. Jyndeved og Kollund. Han fortalte også om bladarbejdet med udgivelsen af Folkungbladet, og jeg lægger mærke til, at der jo egentlig i alt, hvad han siger, ikke i sig selv er brod sydpå, men en positiv understregning af, at man på gammel nordisk sprog-kultur og folkegrund ønskede at hævde ikke blot dansk og nordisk sprog, kultur og folkelighed, men derigennem tillige nordisk livs- og retsopfattelse og ære- altså et program, der hviler i sig selv og ikke på at skabe en modsætning.

ARRESTERET TO GANGE AF GESTAPO.

Under besættelsen blev Peter Marcussen arresteret to gange. Den første gang var den 29. august 1943. Han sad da 14 dage, først i Åbenrå, siden i Fredericia, hvor alle sønderjydske gidsler samledes.

Den anden arrestation foregik i juni 1944. Peter Marcussen blev da ført til Kolding og afhørt af den berygtede Naujock. Et stykke tid sad han i celle sammen med Egede Andersen, også kaldet sheriffen fra Tinglev.

Fra enecellen i Staldgården kom han

i august til Frøslev, og den 13. marts 1945 til Neuengamme. Han blev reddet fra lejren i sidste transport den 20. april 1945 og kom da til Møgelkær ved Horsens. På vej til Sverige blev transporten frigivet i Frihavnen.

EN VOLDSSOM TRUSEL.

Hele det nazistiske røre var en voldsom trusel mod landet mellem Kongeåen og Skelbækken, og mange slesvig-holstenere ventede, at hagekorset kunne plantes på Dybbøl, uden at der ville ske noget videre.

Hvad der skabte yderligere uro var også de såkaldte geopolitiske syner, som ledsagede nazismens ideer. Jylland opfattedes således kun som en udløber af den nordtyske slette, og landene rundt om Østersøen-altså også Danmark-ville blive nødt til at slutte sig til det tyske kulturområde.

IKKE STATENS SAG ALENE AT VÆRNE GRÆNSEN.

Der gik i foråret 1933 som et brus gennem hele ungdommen i Nordslesvig. Ungdommen forstod nu, at det ikke alene var statens sag at værne grænsen. Den forstod, at hjemmetyskhedens og slesvigholstenernes agitations mål var en grænseflytning.

Og de unge, der jo skal forme fremtiden, tog fat, for nu gjaldt det jo netop fremtiden.

Den var sig klart, at den ville knytte sin fremtid til Danmark og ikke til noget andet land med et væsen, der var fremmed for dansk ungdom.

DER MANGLEDE ET SAMLINGS-MÆRKE.

Men der manglede en samlet optræden, nogle, som ville løfte et banner at samles om.

Vi samlede så 25 repræsentanter til et møde på »Folkehjem« i Åbenrå.

Det var den 7. april 1933, fortsætter Peter Marcussen, og det blev begyndelsen til Det unge Grænseværn.

Jeg fortalte på mødet, at jeg havde opsøgt H.P.Hansen i begyndelsen af februar for at høre, om der blev gjort noget fra de unges side, men der var indtil da intet sket. H.P.Hansen gav mig forøvrigt det råd at vente, da han mente, at Berlin ville lægge en dæmper på udfordrerne.

Men denne forventede tyske røst fra Berlin lod ikke høre fra sig, og jeg opsøgte derfor igen H.P.Hansen, der da mente, at nu var der ingen tid at spille og han tilføjede: Det må ikke mislykkes. Han ville dog ikke selv træde frem for: Hvis jeg gør det, kan de gamle stridigheder komme op igen (Aabenraa-

Uddannelse FOR DERES BARN?

Midt i store VILDMOSE i Vendsyssel, 20 km fra Aalborg, på tidligere forsøgsgård Centralgården, har Aabybro Realskole oprettet kostafdeling med henblik på at give børnene et godt forhold til naturen og til dyr, da der på skolen vil være heste, køer og andre husdyr.

Der vil blive mulighed for at tage REALEKSAMEN, TEKNISK FORBEREDELSESEKSAMEN og UDVIDET TEKNISK FORBEREDELSESEKSAMEN.

**AABYBRO
KOST-OG
REAL-**

Brochurer tilsendes!

skole

Tlf.: kostafd. (08)26 5090-skolen 241033-9440 AABYBRO

MARCIA A/S

5580 Nørre-Åby

Erling Foss

Thorsgade 59 . 2200 København N

RASMUSSEN & STISAGER A/S

Tlf. (08) 122155

Agade 5 - 9000 Ålborg

Færdigblandet beton
Betonvarer & mørtel
Kalk
Etagedæk

Leca - bloksten
Cement - krybberør
Vægfliser
Mosaik

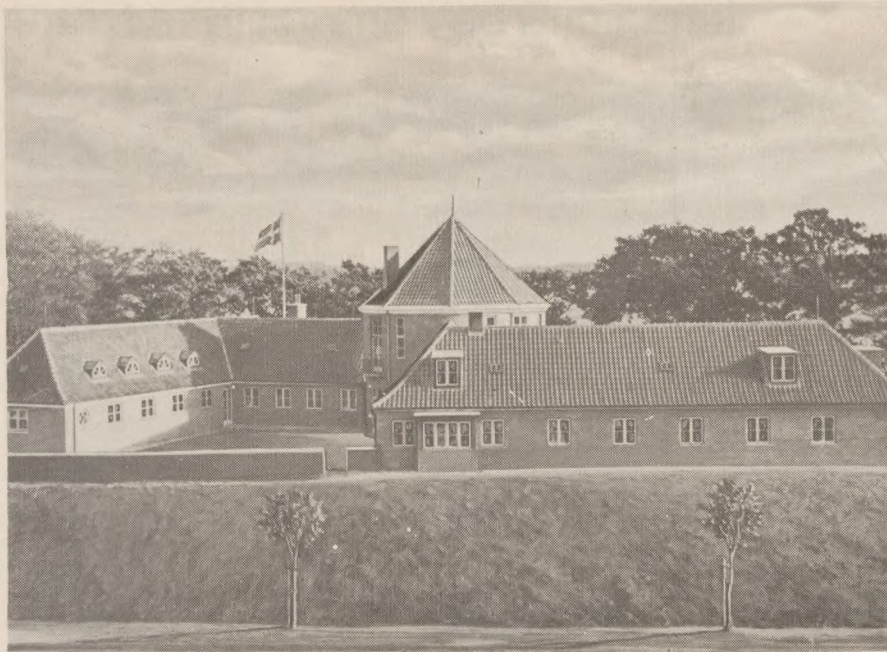
Ø.B. BETON

A/S ØSTJYDSK BETONVAREFABRIK & MØRTELVÆRK
Kirkevej 1 - Tlf. 52 09 00

8660 Skanderborg

FORÆLDRESKOLEN I ÅRHUS

Marselis Boulevard 17
8000 Århus C
Tlf. (06) 142906

Lejrskolehjemmet Grænseborgen

Flensborg drøftelser). Derfor må det være ungdommen, der selv tager initiativet, sagde han, og det var nok kloge ord.

IKKE BLOT DANMARKS, MEN OGSÅ HELE NORDENS SAG.

Det gjaldt for os at skabe en fælles front. Vi måtte handle under det ansvar, at det drejede sig ikke blot om grænse-landets sag, men om Danmark, ja hele Nordens sag.

Vi mærkede, at der var lydhørhed, og den manifesterede sig allerede den 23. april 1933 i, at 500 ungdomsrepræsentanter sluttede op om mødet i Åbenrå. Det blev et møde, som ingen af deltagerne nogen sinde vil glemme.

En udløber fra mødet blev stævnet i Tønder den 12. maj. Det tog næsten vejret fra venner som fjender—14.000 unge bekendte sig til Danmark.

35.000 TIL STÆVNE PÅ DYBBØL. Hurtigt fulgte Dybbøl efter, nemlig den 11. juni, og stævnet blev en uforglemmelig oplevelse for de 35.000 deltagere. Det blev et så klart og utvetydigt svar på de grænsetyske påstande om det tyske Nordslesvig, at herefter måtte såvel tvivlerne i Nordslesvig som ophidserne sydpå have fået alvorligt stof til eftertanke.

Dybbølstævnet gav en kolossal genklang i såvel presse som radio, og opbakningen fra de unges side var helt i topklassen, og der fulgte flere store stævner efter.

Den 20. sep. 1933 dannedes så organisationen **Det unge Grænseværn til styrkelse af dansk-nordisk ånds- og kulturliv i grænselandet.**

—Og dermed var sejren altså hjemme? — Kun en første sejr. Den tyske aggression, som tilstræbte at skabe påskud for en tysk aktion af en eller anden art, fortsatte op gennem 30'erne og gjorde foruden et målbevidst oplysningsarbejde— en fortsat intensivering af det danske ungdoms- og foreningsarbejde nødvendig.

UHØRT RÅHED.

—Hvad der især forfærdede mig i Neuengamme, var den uhørte råhed. Allerede den første nat i barakken var der flere dødsfald.

Koncentrationslejren var værre end krigen, for midt i alt det kyniske i krigen var fanger fra fjendens rækker dog mennesker, og der var dog respekt for modstanderen, men koncentrationslejren gav kun plads for den målbevidste råhed.

Marcussens sidste initiativ på den nordisk-nationale front var oprettelsen af Folkungskole i Gråsten i forbindelse med Folkung-Institutet (senere Nordisk - Institut) og i forventning om en vis udstråling sydover.

—Det et mit livs største skuffelse, siger Marcussen, at dette ikke lykkedes, men det var nok for stor en mundfuld.

ENGLAND OG FRANKRIG BØR TAGE FØRINGEN INDENFOR FÆLLES-MARKEDET.

—Var det rigtigt, at vi stemte os ind i fællesmarkedet, spørger jeg.

—Absolut, lyder svaret. Det ligger på linje med det, jeg har kæmpet for. På dette område er en af ungdomsdrømme gået i opfyldelse.

Vi trængte til denne udfordring. Jeg håber, at det bliver England og Frankrig, der kommer til at præge fællesmarkedet mere end Tyskland.

—Men vi har i dag at gøre med et nyt Tyskland.

—Ganske rigtigt, men med de historiske erfaringer, vi har, vil tysk dominans gøre samarbejdet vanskeligere.

Johannes Fosmark.

65.

Lørdag den 17. november fylder general Fl. B. Larsen 65 år. Han har gennem årene været den mand, der altid avancerede. Han har således været kommandant for Søgaard-lejren, for Fredericia, Haderslev, København, militærattaché for ambassaderne i Stockholm og Oslo, chef for de allierede landstyrker i Jylland-Fyn og Slesvig-Holsten med bopæl i Rensborg.

Gennem nogle år var han leder af den danske militærmission ved Nato med bopæl i Bruxelles.

Han har nu slået sig ned på Sorøegnen, hvor han har erhvervet sig en gård, han kan lide.

Siden starten af Kammeraternes Hjælpefond for mere end 25 år siden har han været medlem af bestyrelsen og gennem mange år fondens næstformand.

LANDSFORENINGEN AF ERHVERVSHÆMMEDE FRA FRIHEDSKAMPEN

Formand: Alberti Hansen, Arrildsgård 41, 2700 Brønshøj, tlf. (01) BE 3162

Næstformand: Kai Wadsbach Petersen, Guldbergs Have 29, 2200 København N, tlf. (01) 39 77 27

Sekretær: Arne Hedegaard Rasmussen, Bredegrund 15, 2300 København S, tlf. (01) 58 99 54

Kasserer: Anna Strunge, Otto Ruds Gade 39, 8200 Århus N, tlf. (06) 16 98 12

Alfred Seen, lederen af det sociale udvalg bor nu, Glentevej 3, 4291 Ruds Vedby. Tlf. (03) 561597.

Åbyhøj Maskinsnedkeri
8230 Åbyhøj
Tlf. (06) 158379

Vognmand Arne Andersen
Jens Juulsvej 1 - 8260 Viby J.
Tlf. (06) 143741

Med hilsen til
kammeraterne fra ...
GERNES ANLÆG

Bagermester E. Honoré

Pandrup

Statsaut. Ejendomsmægler
B. Møller Nielsen
Teglvangenget 16 - 8700 Horsens
tlf. (05) 627969

EN HILSEN FRA ...

NORGES AMBASSADE

Færden til lejrene ved Emskanal.

Ved gravene på kz-kirkegården i Versen. På billedet ses fra venstre Hans Bøjlund, Kolding, Niels Otto Køster, København, Leo Hansen, Thisted hvis far Viggo Emil Hansen døde i

Versen i 1944, Holger Grome med foreningens fane og Michael Andersen, Mundelstrup. Alle med undtagelse af Leo Hansen er tidligere fanger i Versenlejren.

Traditionen tro foretog Landsforeningen af kz-fanger fra Neuengamme sin årlige færd til lejrene ved Emskanal og til Neuengamme i dagene 8. til 9. september. 35 danske i 9 biler deltog i denne lange rejse.

De fleste deltagere ankom til Meppen i løbet af fredag den 7. september og indlogerede sig på hotel Pöker og Zur Linde, der ligger tæt ved hinanden. Danskerne er efterhånden blevet kendt i Meppen. Fredag aften samledes alle til fællesspisning og kammeratligt samvær på hotel Pöker. Formanden Holger Grome bød velkommen og takkede de fremmødte, som havde sluttet op om denne pilgrimsfærd. Køster bragte en hilsen fra vor kammerat Fritz Erichsen i Osnabrück, der var forhindret i at deltage på grund af sygdom.

DALUM—VERSEN—ESTERWEGEN.

Lørdag kl. 10 samledes deltagerne ud for banegården i Meppen. Herfra kørtes til Dalum. I denne lejr havde der været 120 danske, som blev sendt til Dalum fra Neuengamme den 5. januar 1945. Alle de danske fanger var blevet udstyret med Røde Kors tøj og pakker inden afrejsen. Danskerne havde deres egen barak, og det meste af tiden dansk Blockälteste.

De danske og norske fanger blev transporteret tilbage til Neuengamme den 20. marts 1945. Man havde været heldig - kun en dansker døde i denne udekommando - E.J. Brodersen, der døde den 16. januar 1945, og ligger begravet på kz-kirkegården ved Dalum.

Her talte Axel Lauridsen, der mindedes de hårde tider her i 1945. Han omtalte Brodersens død og begravelse. Sonja Kjøngerskov lagde foreningens krans med bånd i frihedskampens farver

Fra Dalum forsattes til kz-kirkegården ved Versenlejren.

I denne lejr havde været 132 danske fanger, der ankom hertil den 16. november 1944, og var her til den 16. marts 1945.

Versenlejren var en meget dårlig lejr, særlig i begyndelsen på grund af ss-folkenes usædvanlige korrupsion. 19 danskere døde herude og blev begravet i Versen. Af en sygetransport, der blev sendt tilbage til Neuengamme den 13. december 1944 døde 11 danske i løbet af kort tid.

De danske fanger, der blev sendt til Versen, havde ikke fået Røde Kors tøj eller pakker med. Holdet var en frygtelig samling lazaroner at se på med elendigt tøj og fødtøj.

Den dårlige lejr med et minimum af kost og hårdt arbejde, betød derfor døden for så mange danske. Af de 19 danske, der blev begravet i Versen, blev de 16 ført hjem til Danmark i 1947 og ligger nu begravet i deres hjemby. Mange var hjemmehørende i Århus.

Holger Grome talte på kz-kirkegården i Versen og mindedes den hårde tid og fremhævede betydningen af, at vi hvert år kom her og mindedes vore faldne kammerater. Foreningens krans blev lagt af Leo Hansen, Thisted, hvis far Viggo Emil Hansen døde her den 28. november 1944. Leo Hansen rettede en tak til Neuengammeforeningen og deltagerne i mindehøjtideligheden.

ESTERWEGEN- HELT OMLAGT.

Fra Versen fortsattes til den store kz-kirkegård i Esterwegen, der netop er blevet istandsat af kredsregeringen i Osnabrück for 350.000 mark og indviet i begyndelsen af august i år.

På denne kirkegård ligger 1330 fanger begravet. Esterwegen var en af de første lejre, nazisterne oprettede efter magtovertagelsen i 1933. Det er udelukkende tyske antinazister, der ligger begravet her. Tyske fagforeningsfolk, socialdemokrater, kommunister og andre modstandere af regimet. Dette fremhævede Arnold Jensen, Kibæk, der talte ved det store centrale monument.

I NEUENGAMME.

Søndag kl. 11 samledes alle danske ved monumentet i Neuengamme. Her var mødt en række repræsentanter for vore tyske kammerater. Fra den vesttyske Neuengammeforening, fra Arbeitsausschuss der Organization ehemals verfolgt in Hamburg, Arbeitsgemeinschaft ehemals verfolgter Sozialdemokraten, Jüdische Gemeinde in Hamburg, repræsentanter for senatet i Hamburg og bystyret i Bergedorf.

Ved monumentet takkede foreningens formand de fremmødte og gav ordet til Franz Glienke fra Freundeskreis i Hamburg, der omtalte de tragiske begivenheder, der havde ført til ombringelsen af millioner af mennesker i de tyske koncentrationslejre. Han udtalte håbet om, at vi og vore børn aldrig måtte genopleve dette. Derefter nedlagde Margit Grome på den danske ungdoms vegne foreningens krans ved monumentet.

Efter mindemødet i Neuengamme fortæn del af de danske sammen med vore tyske kammerater til Ohsdorfer kirkegården i Hamborg, hvor der nedlagdes krans ved det store monument, der er rejst her til minde om nazismens ofre 1933-1945 samt på afdøde generalsekretær Hans Schwarz grav.

Sejl med

M/S HANSA

Information og Reservation:
Rådhusstorvet 5 - 6400 Sønderborg - Tlf. (04) 42 16 60

Sejlplan Sønderborg-Gelting
Afgang Sønderborg

09.30
12.30
15.15
18.30
21.00

Kreditforeningen
DANMARK
Åboulevarden 63
8000 Århus C
Tlf. (06) 12 46 73

LIND MASKINER A/S
Hovedvej A 18
7400 Herning
Tlf.: (07) 12 46 00

Tømrer- og Snedkeriforretningen
v/ Niels Peter Hansen
Kirkevej 6 - 6621 Gesten
Tlf. (05) 55 30 29.

HANOMAG HENSCHEL

IMPORTØR BOHNSTEDT-PETERSEN A/S
KOLDING - TLF. (05) 52 45 44

ERIC OLSEN & CO.

Speditor
Ostergade 14 - Randers

Brdr. Petersens Maskinfabrik
Havnen
3250 Gilleleje

A/S SAVMOLLEN ULLERSLEV
Ullerslev - Fyn

GENERALFORSAMLING

Stigende medlemstilgang og gode initiativer.

Gestapofangerens Sjællandsafdeling holdt sin årlige generalforsamling torsdag den 4. okt. i Frihedsmuseets mødelokaler. Der var godt besøg.

Politiassistent Jens Thomsen valgtes til dirigent. Sekretæren, Kaj Kaspersen, oplæste protokollen, hvorefter formanden Solveig Skjøtt aflagde beretning. Hun sagde bl.a., at det var foreningens opgave at arbejde for bedre sociale forhold for medlemmerne samt at samle så mange tidligere fanger som muligt. I den forbindelse oplyste hun med en vis stolthed, at det forløbne år var givet en medlemstilgang på 15 nye medlemmer.

På halvandet år var medlemstilgangen derefter 34. Dette forpligtede bestyrelsen til at arrangere noget, der var godt.

Erstatningsloven var nu forbedret, så jøderne fik erstatningerne på lige fod med andre, og vielsesattest var ikke længere nødvendig.

En blomstertombola havde indbragt 3.068 kr til en rejsefond. I slutningen af oktober måned ville der gennem 6 dage i Lyngby-centret blive afholdt en blomstertombola, der vil blive åbnet af kontorchef Dige.

Man regner derefter med, at der ved foreningens julefest kan uddeles de første 3 lodder à 500 kr. Der vil desuden indenfor foreningens rammer blive solgt 500 lodsedler à 5,00 kr. Førstepremien vil være en rejsepræmie på 500 kr.

Om Bernadottégårdene oplyste Solveig, at de tre arkitekter var udtrådt af bestyrelsen i Hadsund. De vil anlægge injuriersag mod kommunalbestyrelsen for beskyldninger, der er rettet mod dem. Man har således hævdet, at projektet var elendigt, og at det ikke var udfærdiget i henhold til lovene. Der foreligger dog godkendelse fra boligministeriet. Da der er gået 5 år siden bestyrelsen for Bernadottéfonden i Hadsund er oprettet uden at der er sket noget virkeligt i sagen, har bestyrelsen ønsket at opløse sig selv.

Der vil i Neuengamme den 5. og 6. maj 1975 blive indbudt til et internationalt stævne. Man regner med, at 20 nationer vil være repræsenteret.

Til at tilrettelægge og gennemføre landsstævnerne er der nedsat et udvalg bestående af Arne Hedegård Ras-

mussen, Solveig Skjøtt, Axel Lautitsen og Poul Scharanowsky.

Der er protesteret mod forholdene omkring Helligåndskirken. Nu vil de ikke engang tænde faklerne i flammeskålen.

Kasseren Heinrich Winter fremlagde det reviderede regnskab. Det udviste en kassebeholdning på knap 1000 kr. Mindefonden, der også kaldes blomsterfonden, har nu en kapital på 5.482 kr.

Alle valg var genvalg.

Man tilsluttede sig bestyrelsens forslag om oprettelsen af Gestapofangerens rekreatjonsrejsefond. Den er således indstiftet af Sjællandsafdelingen og vil komme alle afdelingens medlemmer tilgode.

F-k.

FOREDRAG:

DEN DANSKE INSPEKTION AF LEJREN BLEV FØRT GROFT BAG LYSET

Den 1. oktober havde foreningen »Frihedsmuseets venner« arrangeret en foredragsaften i Frihedsmuseet. Emnet var »Koncentrationslejren Theresienstadt« og foredragsholder var forfatteren Ralph Oppenheim, der som ganske ung selv havde været i Theresienstadt.

Den store hal var fyldt med tilhørere. Den israelske ambassadør og en repræsentant fra den svenske ambassade var med som indbudte gæster. Blandt tilhørerne sås bl. a. overrabbiner Bent Melchior og formanden for »Theresienstadt-foreningen«, Jakob Brandt.

Sven Seehusen bød velkommen til denne foredragsaften, som var arrangeret i anledning af 30-året for jødeforfølgelserne i Danmark.

»Langt de fleste var kommet velbeholdent til Sverige, men 476 danske jøder måtte afsted til Theresienstadt. Der havde været dødsopofre blandt jøderne og også blandt deres hjælpere.« Man mindedes de døde ved at rejse sig.

At så mange var blevet reddet skyldtes, at Sverige på den anden side af Sundet havde taget gæstfrit mod flygtningene, og man benyttede lejligheden til at rette en tak til Sverige.

EN GENNEMGANGSLEJR FOR ET UTAL.

Forfatteren Ralph Oppenheim fortalte i sit foredrag om ankomsten til Theresienstadt først i oktober måned 1943, og gav en skildring af det daglige liv i lejren, der lå i Bøhmen, og hvor der kunne være en frygtelig kulde om vinteren og stegende hedt om sommeren.

Der var fyldt med utøj, og kosten var under sultegrænsen. Der foregik de samme brutale overgreb, som man kender fra skildringer af andre KZ-lejre, men alligevel var denne lejr anderledes.

For et utal af jøder fra andre lande blev Theresienstadt kun en gennemgangslejr og for dem gik turen videre til udslettelseslejre.

Danskerne var til en vis grad privilegerede, de fik i hvert fald lov til at blive, hvor de var.

DANSK INSPEKTION AF LEJREN.

Højdepunktet i foredraget var vel nok skildringen af den farceforestilling, som udsplilledes i anledning af, at Røde Kors og udsendige fra Danmark havde fået tilladelse til at inspicere lejren.

På den rute, som gæsterne skulle passere, blev der kalket, malet og repareret. Der blev indrettet bibliotek, koncertsal og musiktribuner. De udlændinge, som så for syge og sølle ud, blev sendt bort.

Selv om al undervisning var forbudt, blev der indrettet en skole, som dog ifølge et stort skilt - var »lukket på grund af feriet«. Alle danske blev nøje instrueret om, hvad de måtte svare på eventuelle spørgsmål. Børnene, som i dagens anledning havde fået udleveret slik, skulle, når de så SS-kommandanten, råbe: »Onkel, kommer du snart igen og leger med os«.

Den danske inspektion kom og alt syntes at være i smukkeste orden.

53 DØDE.

Danskerne fik lov til at blive i de reparerede bygninger og nød godt af den interesse, der var blevet vist for dem. Opholdet kostede dog 53 døde, heraf mange meget gamle.

Pludselig en dag i foråret 1945 holdt 35 svenske busser uden for lejren. De 423 danskere førtes gennem det krigshærgede Tyskland til Danmark og derfra videre til Sverige.

Foredraget blev fulgt med megen interesse, ikke mindst af dem, som selv havde været med i sin tid, eller hvis nære slægtninge havde gjort turen til Theresienstadt, en mærkelig, uvirkelig by, fyldt med middelaldermørk gru. Kontorchef Frans Hvass, der som udsending fra udenrigsministeriet havde været med i den komite, som havde inspiceret Theresienstadt, var på tallerstolen og kommenterede ganske kort foredraget. Han indrømmede, at man virkelig havde ladet sig narre af nazisterne, og at man rejste hjem med forvisning om at forholdene var tålelige.

Olav Holst.

Refa Supermarked

Skanderborgvej 106 - Aarhus
Tlf. (06) 1483 36

Dragør kommune

A/S Rikko
P. Skrams Gade 17 – Kbh. K

SPARE- & LÅNEKASSEN FOR
KERTEMINDE OG OMEGN

C. LARSEN & SØN
Nøkkerosevej 1
2400 København NV
Tlf. 69 43 26
Alt tømrer- og bygnings-
snedkerarbejde udføres.
Tilbud og overslag uden forbin-
dende.

Villy Fabriciusens
Slagterforretning
Hjallesegade 5
5000 Odense

Vellykket landsmøde i Ålborg

Landsforeningen af erhvervshæmmede fra frihedskampen 1940-45, holdt i dagene 18. og 19. aug. sit årlige landsmøde i Ålborg. At mødet blev afholdt i Ålborg var ingen tilfældighed, idet landsforeningens Ålborgafdeling netop ved denne anledning kunne fejre sin 10 årige eksistens, og lad det være sagt med det samme, at det var et arrangement, som Ålborgafdelingens bestyrelse, med formanden Kaj Kjelstrup i spidsen, fortjener megen ros for. Som en festlig optakt til mødet var samtlige afdelingsbestyrelser inviteret til en reception på byens rådhus. Sammen med vore gæster mødte vore gode venner fra Norge, Axel Middeltion og Anker Thorsrud samt landsforeningens specielle ven Børge Rønlev.

Borgmester Marius Andersen udtrykte sin glæde over, at man i år ville afholde landsmødet i den nordjydske hovedstad, og samtlige gæster fik overrakt som gave bogen »Gæst i Ålborg«.

DER INDLEDTES MED PROLOG.

Landsmødet blev åbnet kl. 13.30 i fagforeningsbygningen i Kjelstrupsgade. Der indledtes med en prolog, læst og skrevet af Chr. Brønnum, Hjørring. Den gjorde et dybt indtryk på de delegerede, ikke mindst på grund af sit alvorfulde indhold om menneskers død og elendighed i den verden, som findes rundt om os. Fællessangen var også skrevet af Chr. Brønnum.

Til dirigent valgtes Oskar Verner, der gav ordet til det norske Krigsinvalidforbunds formand, Advokat Axel Middeltion.

Han ønskede på de norske gæsters vegne, at give udtryk for sin glæde over det snævre samarbejde, der fandtes organisationerne imellem og især de frugtbare resultater, man havde opnået, ikke mindst ad lovgivningens vej til gavn for vore hårdt ramte kammerater. Det var hans ønske, at også tiden fremover måtte være inspirerende for vore aktiviteter, og som symbol på fremtidigt venskab overrakte han landsforeningens formand, Albert Hansen det norske Krigsinvalidforbunds stander med emblem som gave.

Protokol og beretninger blev enstemmigt godkendt, selv om beretningerne gav anledning til en lang og livlig debat om de opnåede resultater og det fremtidige arbejde.

Århusafdelingens formand, Alfred Bertelsen, fik meget rosende omtale for sit eminente og initiativrige arbejde omkring oprettelsen af feriehuset » 4. maj - huset « på Anholt.

STÆRK KRITIK AF ARBEJDET MED BERNADOTTEGÅRDENE.

Samtidig måtte man konstatere en herskende utilfredshed blandt de delegerede omkring spørgsmålet om oprettelsen af de såkaldte » Bernadottegårde «. Man fandt rent ud, at det var en hån mod Bernadottes navn, at disse gårde ikke var kommet et skridt videre end på nuværende, og fandt det rimeligt, om man nu søgte ud af alt samarbejde med de respektive kommuner for selv at administrere Bernadottefondens midler til det formål, hvortil de var indsamlede, for før var der ingen sandsynlighed for, at opgaven blev løst. Man ønskede rent ud helt andre mennesker med hjerte og forståelse for problemerne til at varetage denne alvorlige opgave, og det nu, mens der endnu er håb om, at vore syge kammerater kan få gavn af plejehjemmene. Om føje år er det for sent.

Der var også livlig diskussion om den nylige forbedring af lov nr. 475 af 1945 om erstatning til besættelsestidens ofre. Til trods for en række positive forbedringer fandt man dog, at der stadig var grund til at se nærmere på en forbedring af beregningsgrundlagene, og der var bred enighed om, at mange skattetekniske spørgsmål efter kildeskattes indførelse må tages op til nærmere overvejelse.

De mange afslag på ansøgninger om invalidebiler var også genstand for kritik, også her måtte man bebude en nærmere undersøgelse for at opklare årsagerne.

Der fremkommer mange gode forslag i debatten, landsledelsen kan arbejde videre med.

TAK FOR HJÆLPEN.

Festtalen om aftenen blev holdt af afdelingens første formand Kaj Christensen. Den var en understregning af, hvor nødvendigt det havde været at oprette en afdeling i Ålborg. Han kunne med glæde omtale samarbejdet med Direktoratet for Ulykkesforsikringen og Frihedsfonden. Han gratulerede afdelingen med de første 10 års arbejde og ønskede al mulig held i årene fremover.

Landsforeningens formand Alberti Hansen havde den fornøjelse at overrække en » original reproduktion « som gave til Ålborgafdelingen fra Landsforeningen sammen med nogle andre » velvalgte « ord, og efter en række andre gode taler kunne festen påbegyndes med musik og dans, fælles kaffebord med små akkelejer og dertil hørende.

DEN SOCIALE BERETNING

Søndagens møde startede kl. ca. 9,00. Næstformanden Kaj Wadsbak Petersen aflagde sin sociale beretning på vor socialsekretær Alfred Senns vegne. Det var en veludarbejdet og gennemtænkt beretning, som ikke udelod nogen form for ros eller kritik med hensyn til de mange, mange vanskelige sager, som Landsforeningen har ført for sine medlemmer og andre med tilknytning til vore organisationer.

Blandt debatdeltagerne deltog Børge Rønlev, som komplementerede Landsforeningen for sit glimrende sociale arbejde, og han redegjorde for de muligheder, der nu lå i den nye lov og fandt den positiv til trods for, at der måske var enkelte skønhedsfejl. Også han mente, at skulle der nu opnås forbedringer, blev det sikkert nødvendigt at skele mere til skattelovgivningen, og mente, at der allerede var muligheder for en forbedring, idet man fra lovgivningens side overvejede en social forbedring for alle pensionister på det skattemæssige område.

NU 3000 PERSONER UNDER LOVEN.

På en direkte forespørgsel kunne Børge Rønlev oplyse om, at lov nr. 475 i dag omhandlede ca. 3000 personer. Der udbetales årligt omkring ca. 62 millioner kroner. Det er rigtigt, når det blev sagt fra salen, at i forhold til militærbudgettet var det ikke meget, men det var dog en fordobling siden 1968, som medvirkede til en økonomisk forbedring for besættelsestidens ofre. Det kneb dog med at få alle med, især blandt søfolkene, der sejlede i allieret krigstjeneste, men Eva Gredal havde bebudet bedre oplysning om lov nr. 475. Det fremlagte regnskab blev enstemmigt godkendt, og valgene var genvalg for kassereren Anna Strunge og landssekretæren Arne Hedegård Rasmussen. Revisorvalg var genvalg for Karen Margrete Pedersen og nyvalg for Axel Petersen (Århus), suppl. Petro Hansen. Næste landsmøde afholdes i København den 9. og 10. september 1974 i anled-

Læs videre side 179.

Børst tænder to gange om dagen!
B. L. T. H.

KJULGAARDENS MINKFARM
Hirtshals

SÆBY MINERALVANDSFABRIK
Algade 4 – Sæby
Tlf. (08) 46 13 35

Mølledal Maskinsnedkeri
Ellehammersvej 6
Tlf. (03) 22 04 10

Materialist MATAS
v/Jørgen Körner
Bagsværd Hovedgade 103
Tlf. (01) 98 34 31
Jydeholmen 55
ved linie 14's endestation
Tlf. (01) 74 18 43

KAJA KONFEKTION
Isenvad pr.
7430 Ikast
Tlf. (07) 14 00 45

Farre Smede- & Maskinværksted
v/ S. E. Petersen
Aut. vand - varme - sanitet
Farre - 8472 Sporup - Telf. 06-96 80 36

Fjellerup Brugsforening
Tranehuse

HARALD WOLFF
Hovedentreprenør
Gl. Broagervej
Nybøl 6400 Sønderborg

Tlf. (04) 44 17 24

BROAGER TRÆLASTHANDEL

6310 Broager
Tlf. (04) 44 14 00

Gælder det moderne butiksinventar
og vinduesudstyr, ring: (01) 97 55 11
HINDSGAUL A/S
Måløv

LARSENS MASKINFABRIK
Skagensvej 65 - 9900 Frederikshavn
Tlf. (08) 422260

RØDEKRO KOMMUNE

Skandinavisk Motor Co. A/S
Banemarksvej 12-16
Glostrup

CHRISTIANSHAVNS DØTTRESKOLE
Dronningensgade 67
1420 København K
Tlf. Amager 4553

Læge Inger Jensen
Priorgade 5
4180 Sorø

Hotel Støvring Kro
Støvring

(08) 37 13 22

Finn Liberoth
Hovedgaden 62
2800 Lyngby

Ove R. Nielsen
Frugt engros
Kronborgvej
7700 Thisted

HOLD VORE SMUKKE STRANDE RENE
A.S.P.

Møller & Co A/S
Akkumulatorfabrik
Kildemosevej 15
5000 Odense

P. JACOBSEN
Kong Valdemarsgade 39 - Roskilde

H.W. Liekers Eftf.
v/Banegården
6300 Gråsten
Tlf. (04) 65 14 39

SKAMLINGSBANKE UNGDOMSSKOLE

6093 pr. Sjølund

Sommerskole for unge piger

Forstander: Johs. Larsen

Telf. (05) 57 40 26

Pas på de ældre i trafikken!
C. J. C. Skanderborg

SKANDINAVISK LINIETRAFIK A/S

Tuborg Havn -- Hellerup

VIBORG PRIVATE REALSKOLE
Trekronervej 12 - 8800 Viborg
Tlf. (06) 620369

FISKEEKSPORT
C. Jacob Knudsen & Co.
9900 Frederikshavn

Hjulfabrikken "HAMI"
Sortevej 17
8381 Mundelstrup
Tlf. (06) 241177.

E. LUMBY RASMUSSEN

Tallerupvej 39

TOMMERUP

K. FRIIS & E. MOLTKE-NIELSEN
Aarhus

CIVILINGENIØR

ENTREPRENØR

SØNDERBORG

(04) 42 40 91

STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND A. E. — Valby	DANSK HANDELSBLAD Aabyhøj
Hilsen fra Køge Kommune	D. A. S. F. Skagen
HAMLET Nørregade 26 - Køge	I. C. ESPERSEN & SØN Læderhandel Bredgade 2, Aalborg
O. KRUMMELBEIN Svanegade 12 - Thyborøn	FÅBORG Møbellager v/Helge Nielsen Svendborgvej 79 Fåborg
POUL HENRIKSEN Manufaktur Hjørnet - Vejle	B.P. Depotet Stampmøllevej 5 8300 Odder
Lrs. Steffen Møllgaard Skovvej 4 4291 Ruds Vedby	WALTRICH A/S Abildager 19-21 2600 Glostrup Tlf. 96 55 88
HOTEL »SANDVED« Jernbanevej 14 — Sandved (03) 756013.	Glarmester Diderichsen Amager Landevej 47 2770 Kastrup
<i>Kjellerup Karosserifabrik</i> Søndergade 131 - 8620 Kjellerup Tlf. (06) 881133	A. HONORE & SØN Andrupsgade 2 - Lemvig
ESTHER HJORTH Manufaktur Fjellerup pr. Tranehuse	VÆRN OM NATUREN F.D.
Sv. Zink Christensen Bording Station	RILOS INDUSTRILAKERING Tværgade 3 - 5750 Ringe Tlf. (09) 622104.

besøg **BETTE KRO**
Farre pr. 7323 Give
Tlf. (05) 73 30 03
det gode madsted med de
rimelige priser –
skønne omgivelser og
hyggelig atmosfære

Motel Damgaarden
5982 Tranderup
Ærø

Læge P. Glaven
Pedersker pr.
3720 Åkirkeby
(03) 9780 85

ESBJERG REALSKOLE
Kronprinsensgade 59
6700 Esbjerg
Tlf. (05) 12 06 64

Brande Autotransport
Thyregodvej 70
7370 Brande

MOTOR COMPAGNI
Thorkild Sørensen
Næstvedvej 76 – Skælskør

Finn Liberoth
Hovedgaden 62
2800 Lyngby

Helsingø Ejendomskontor
Statsaut. Ejendomsmægler
B. Petersen
Rosenkildevej 39 - 3000 Helsingør
tlf. (03) 213217

Tidsskriftet **FREMTIDEN** kommer 8
gange om året og er Danmarks
største tidsskrift for aktuel
udenrigspolitik.
Arsabonnement: kr. 65,00
Samtlige selskabets skrifter kan
bestilles gennem Deres bog-
handler eller direkte hos Det
udenrigspolitiske Selskabs
sekretariat, Vandkunsten 8, 1467 K.
Tlf. 14 88 86

Pas på de ældre i trafikken!
H. T. Ringsted

ning af Københavnsafdelingens 25 års jubilæum.

NORSK HILSEN.

Axel Middelthon understregede til slut at Danmark var det land i verden, der har den største levestandard. Derfor var det også de danske myndigheders pligt at sørge for, at landets pensionister kunne leve op til disse forhold og ikke bare stå tilbage som en fattig del af befolkningen. Han håbede på, at man fra bestyrelsens side stadig ville have det for øje og sammen med den norske søsterorganisation arbejde hen imod denne målsætning.

Klokken ca. 13.00 kunne dirigenten afslutte mødet, som var godt og dygtigt tilrettelagt af Ålborgafdelingen og ikke mindst godt og myndigt ledet af dirigenten selv.

Sluttelig bør nævnes, at Ålborgafdelingen havde fået den gode ide, at invitere som deres specielle gæst den læge, som vanligvis indstiller deres medlemmer til erstatning efter lov nr. 475 til Sikringsstyrelsen for Ulykkesforsikring, Overlæge Rølle.

OVERLÆGE RØLLE SKILDREDE TEMPOET I ERSTATNINGSSAGERNE.

Overlægens indlæg til landsmødet var en alvorlig anklage mod de myndigheder, som i dag behandler erstatningssagerne. Han berettede om en sag, som efter hans indstilling var blevet rejst i september 1972 over for Sikringsstyrelsen. Sagen drejede sig om en alvorlig medtaget tidligere modstandsmand, som havde behov for hjælp. Den 24. okt. 1972 fik overlægen svar om, at man ikke fandt anledning til at optage sagen. Overlægen måtte så igen fremsende en ny redegørelse for patientens tilstand, og i april 1973 var der stadig ingen afgørelse om sagens videre behandling. Overlægen kunne kun fortsætte sine henvendelser for at få en afgørelse, og der blev omsider lovet ham en besked senest d. 14. aug. 1973, men stadig uden resultat. Det seneste, han nu er blevet orienteret om, er en afgørelse den 29. aug. 1973.

Overlæge Rølle finder, at denne slendrian er fuldkommen unødvendig, og efterlyser et mere effektivt samarbejde mellem Landsforeningen og de ansvarlige erstatningsmyndigheder, for en behandlingstid på over 11 måneder er en hån mod den skadelidte. Denne sag er absolut intet særtilfælde, men gentages gang på gang, det må nu være

tiden til, at man kræver en bedre behandling og ikke som nu bag lukkede døre, men at man får lejlighed til at følge sagsbehandlingen.

Overlægen sluttede sit indlæg med at påpege, at vi alle ved kapitulationen i 1945 glædede os over udresningerne, men disse blev ikke til noget, alder som før. Man måtte konstatere, at hjælpen var langt mere nødvendig i dag, men der findes stadig mennesker, som ikke forstår, hvor alvorlig tilstanden er mellem besættelsestidens ofre.

Dette indlæg har bragt genhør i Nordjylland, idet det blev refereret i Ålborg Stiftstidende søndag den 19. august 1973. Vi kan så bare håbe, at Overlæge Røllers skarpe kritik må bære frugt.

A.H.R.

DANMARKS SAL I PARIS.

VI HAR LOVET AT SKAFFE 100.000 KR.

100 procents hensyn til de handicappede.

Den sag, vi her tænker på, drejer sig om »World Veterans Federation's« nye hovedkvarter i Rue Hamelin i Paris - en international bygning, som i alle henseender indrettes med henblik på at kunne blive betjent af handicappede. Værelser, kontorer, elevatorer, døre, kontorinventar og meget andet er tilpasset den handicappedes behov. Megen viden blev i denne henseende hentet fra en verdenskongres, som på »World Veterans Federation's« initiativ holdtes i Wien. Førende eksperter fra talrige lande deltog i denne kongres, og dens præsident var overlæge dr. med. Knud Jansen fra Københavns Amtssygehus, der er medlem af »Frihedskampens Veteraner«.

Veteranernes hovedkontor for hele verden.

Huset i Paris bliver det første i sin art i verden. Det skal i sin funktion ikke blot i egenskab af W.V.F.'s hovedkvarter gøre sin nytte i det praktiske hverdagsliv, men også tjene som et mønster for ethvert land - med henblik på at lette handicappedes adgang til den normale borger-tilværelse. Bygningen og dens indretning vil fremover blive studiemål for mange tilrejsende myndigheder og private kredse.

Hvert land i den vestlige verden yder sit - mindre eller større - bidrag til det internationalt samfundsgavnligt formål, altså bygningens opførelse og indretning.

»Frihedskampens Veteraner« har givet tilsagn om, at også danskekredse ønsker at være med. Danmarks navn skal ikke savnes, når verdensorganisationen ved sit store årsmøde i november i år (1973) med deltagelse fra de mange medlemslande indvier bygningsværket. Denne indvielse bliver en storstilet begivenhed, og blandt de tilstedeværende vil formentlig også være Frankrigs Præsident.

Konferencesalen får danske møbler.

»World Veterans Federation«, som i øvrigt arbejder snævert sammen med »Forenede Nationer«, har indvilget i, at man fra dansk side lader W.V.F.-Hovedkvarterets konferencesal indrette med danske møbler og på dansk måde. Denne »Danmarks-Sal« bliver vort bidrag til virkeliggørelsen af det værdifulde internationale initiativ. Til dette formål er der behov for et beløb på ca. 100.000 kr. Tanken er blevet mødt med glædelig goodwill. Også Danmarks Ambassadør i Paris, Ambassadør dr. jur. P. H. Fischer, har givet udtryk for megen velvilje og hjælpsomhed.

Når »Frihedskampens Veteraner« retter denne appel til Dem, er tanken dermed at bede Dem sende et bidrag til foreningens særlige indsamlings-komité. Beløbet, mindre eller større, vil på særlig måde blive indregistreret i W.V.F.'s annaler. Desuden vil navnene sidenhen blive bekendtgjort i vor forenings blad.

Da »Frihedskampens Veteraner« henvendte sig til Prins Georg for at formå prinsen til at være indsamlingens protektor, lød svaret: »Jeg finder, at det er en strålende tanke at yde hjælp fra Danmark til det nævnte projekt, og jeg vil med glæde stå som garant for ideen«.

Det er vort håb, at også De som bidragyder vil reagere i samme ånd.

Med venlig hilsen,
På Komitéens vegne
P.A.F.Norup Oberst, Formand

Kammeraternes Hjælpefond

er raske kammeraters hilsen
til de syge

Dagbogsblade

BILLEDHUGGEREN HENRIK STARCKE

Billedhuggeren Henrik Starcke er død 74 år gammel. Henrik Starcke var den yngste af skolemanden og filosoffen, professor C. N. Starckes seks børn. Han kom i 1920 på Kunstakademiet, hvor han gik hos professor Ejnar Nielsen. Hans lære virkede på ham som en inspirerende udfordring, men i slutningen af 20'rne forlod Starcke maleriet og begyndte for alvor at modellere.

Henrik Starcke var en fabulerende kunstner, der kunne gribe en idé og give den plastisk form, Henrik Starcke havde et overskud af idéer.

Man behøver blot at tænke på »De fire vind« i Kastrup. Havde man henvendt sig til en af kunstens troakademikere, ville man antagelig have fået leveret en skulptur af en flyvepioner, stående ved siden af sin maskine, men Starcke skabte en eventyrlig fortælling om vindene i metal og emelje, fordi den store lufthavnsbygning krævede et fantasiers modsvær. Og fantasi havde denne fabulerende billedhugger.

Han har skabt nogle af de smukkeste og mest levende af de frihedsmonumenter, som findes. Det var, ligesom hans inspiration ikke lod sig spærre inde af den traditionelle, fastlagte tankegang, men fornyede sig i et samvær med det bedste af fortidens kunst.

10 DØDSDOMME I SOVJETUNIONEN.

I den senere tid en tre processer blevet afsluttet i Sovjetunionen omhandlende masseforbrydelser, begået af nazister under besættelsen.

I Pskow er 4 russere blevet dømt til døden og 2 blev dømt livsvarige frihedsstraffe, fordi de under krigen var deserteret til tyskerne og derefter i august 1943 deltog i mord på beboerne i landsbyen Lanewa Gore.

I Minsk blev to måneder senere 4 sovjetborgere ligeledes dømt til døden, og 2 anklagede fik 15 års frihedsstraf og 1 fik 10 års fængsel. De havde som krigsfanger erklæret sig rede til at samarbejde med tyskerne og havde som hørende til 57. politibatal-

jon deltaget i nedskydninger i Hviderusland, hvor 1300 blev myrdet.

Den 13 juni dømtes Alexander Dinkel til døden i Alexandrowa. Han var flygtet til Vesttyskland og havde erhvervet statsborgerskab der. Han blev fængslet i sommeren 1972, da han foretog en rejse til sin hjemstavn (han var født i Charkow). Han var anklaget for nedskydning af civilister. Sammen med ham dømtes en sovjetisk borger til døden.

TRE POLSKE BORGERE I WARSCHAU ANKLAGET for SS-FORBRYDELSE.

En domstol i Warschau forbereder en proces mod tre polske borgere, som under krigen i en SS-Sonderkommando deltog i massenedskydninger i omegnen af Wilna.

FANGEVOGTERSKE FRA MAJDANEK UDLEVERET AF USA.

Vesttyskland har krævet en tidligere KZ-fangevogter, Hermine Braunsteiner, udleveret af USA, hvor hun havde fået amerikansk statsborgerskab. Hun havde ved ankomsten til USA fortiet sin fortid. Den 6 august blev Braunsteiner-Ryan udleveret efter lange forhandlinger, og hun befinder sig nu i fængsel i Düsseldorf. Hun vil blive inddraget i en sag mod SS-personale i udryddelseslejren Majdanek, som i flere år er blevet forberedt i Düsseldorf.

TILSTÅElsen VAR KUN» RØGET UD AF MUNDEN PÅ GRUND AF OP- HIDSelse«.

Ved en jurydomstol i Vest-Berlin har 2 SS-unterfører siden 26 marts stået anklaget for at have deltaget i massebord i Samok. Talrige vidneudsagn belaster de anklagede, især den tidligere SS-unterfører Hans Quambusch. Da denne nægtede alt, blev den tilståelse, som han havde

gjort ved forundersøgelsen, forelagt ham.

»Så må der været røget noget forkert ud af munden på mig på grund af ophidselse«, svarede han, for med disse ord at afkræfte sin tilståelse. Tidligere har han henvist til, at han i Sovjetunionen i sin tid var blevet dømt til livsvarig tugthus, men var blevet benådet i 1955.

Runde dage

November

Arnold Skaade, Mosegårdsvej 144, 2820 Gentofte. Neuengamme 67.980 Bullenhuserdam, m. v. 65 år 20. nov.

Rudolf Bentsen, Randers. Sachsenhausen-Neuengamme-Sverige. 60 år. 23. nov.

Kjeld Jensen, Slagelse, 50 år den 25. nov.

Ove Ch. Lembcke, Randers. Frøslev-Neuengamme-Sverige. 60 år den 27. nov.

Ove Schrøder, Søborg, 65 år den 30. nov.

December

Knud-Ole Larsen, Immortellevej 4, 2950 Vedbæk. Neuengamme 50.425, Husum. 50 år den 13. dec.

Peter Marcussen, »Egholt«, V. Broby, 4180 Sorø. Neuengamme 76.606. 75 år den 17. dec.

Christian Karstensen, Øsby, 60 år den 26. dec.

NEUENGAMME-FORENINGEN

Formand Holger Grome, Tårnby Torv 24, 2770 Kastrup, tlf. (01) 50 33 86

Kasserer: E. Jakob Jensen, Fabianhus, 3240 Esrum, tlf. (03) 20 01 49

Næstformand Bernth Johannesson, Kongshvilevej 20, 2800 Lyngby, tlf. (01) 87 02 64

Sekretær Niels Otto Køster, Offenbachs Vej 27, 2450 København SV, tlf. (01) VA 2497 V

Medlemskontakt og arkiv Alex Th. Binnebalte, Elme Alle 43, 2630 Tåstrup, tlf. (01) 99 05 52

LS up